

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 55/21
Luksemburgā, 2021. gada 15. aprīlī

Spriedums lietā C-194/19
H. A./État belge

Patvēruma meklētājam ir jābūt iespējai atsaukties uz apstākļiem, kas ir radušies pēc pārsūtīšanas lēmuma, kuru viņš apstrīd, pieņemšanas

Noteikt šīs efektīvās tiesību aizsardzības tiesā nodrošināšanai paredzēto tiesvedību procesuālo kārtību ir katras dalībvalsts ziņā

H. A., kas ir trešās valsts valstspiederīgais, iesniedza patvēruma pieteikumu Beļģijā. Tomēr, tā kā Spānijas iestādes bija piekritušas viņu uzņemt, viņa pieteikums tika noraidīts un tika pieņemts lēmums par viņa pārsūtīšanu uz Spāniju. Neilgu laiku pēc tam Beļģijā ieradās un tur patvēruma pieteikumu iesniedza arī H. A. brālis. Tad H. A. cēla prasību, lai apstrīdētu attiecībā uz viņu pieņemto pārsūtīšanas lēmumu, apgalvojot tostarp, ka viņu abu attiecīgie patvēruma pieteikumi ir jāizskata kopā.

Šī prasība tika noraidīta ar pamatojumu, ka H. A. brālis Beļģijā bija ieradies pēc strīdīgā lēmuma pieņemšanas un ka tādējādi, novērtējot tā tiesiskumu, šis apstāklis nevar tikt ņemts vērā. H. A. iesniedza kasācijas sūdzību *Conseil d'État* [Valsts padomē] (Beļģija), apgalvojot, ka ir pārkāptas viņa tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kādas tās izriet no Dublinas III regulas¹ un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. panta. Neatkarīgi no jautājuma par to, vai H. A. brāļa ierašanās faktiski varēja ietekmēt to, kura dalībvalsts ir atbildīga par H. A. patvēruma pieteikuma izskatīšanu², *Conseil d'État* ir jānosaka, vai patvēruma meklētājam ir jābūt iespējai atsaukties uz apstākļiem, kas radušies pēc lēmuma par viņa pārsūtīšanu pieņemšanas. Tā nolēma šajā jautājumā vērsties Tiesā.

Virspalātas spriedumā Tiesa nospriež, ka Savienības tiesības³ nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka tiesa, kurā ir celta prasība atcelt pārsūtīšanas lēmumu, šīs prasības izskatīšanā nevar ņemt vērā apstākļus, kas ir radušies pēc šī lēmuma pieņemšanas un kas ir izšķiroši, lai pareizi piemērotu Dublinas III regulu. Citādi ir tad, ja šajā tiesiskajā regulējumā ir paredzēts īpašs tiesību aizsardzības līdzeklis – ar nosacījumu, ka šis tiesību aizsardzības līdzeklis ļauj *ex nunc* pārbaudīt attiecīgās personas situāciju un šīs pārbaudes iznākums ir kompetentajām iestādēm saistošs.

Tiesas vērtējums

Lai nonāktu pie šāda secinājuma, Tiesa atgādina, ka Dublinas III regulā⁴ ir paredzēts, ka personai, attiecībā uz kuru ir pieņemts pārsūtīšanas lēmums, ir **tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību** pret šo lēmumu un ka šim līdzeklim tostarp ir jāattiecas uz šīs regulas piemērošanas pārbaudi. Tā atgādina arī, ka tā jau ir nospriedusi, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam ir jābūt pieejamam efektīvam un ātram tiesību aizsardzības līdzeklim, kas viņam ļauj atsaukties uz

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2013, L 180, 31. lpp.; turpmāk tekstā – "Dublinas III regula"), 27. pants.

² Skat. Dublinas III regulas 2. panta g) punktā ietverto jēdziena "ģimenes locekļi" definīciju un šīs regulas 10. pantu.

³ Dublinas III regulas 27. panta 1. punkts, lasot to kopā ar tās 19. apsvērumu, kā arī Hartas 47. pantu.

⁴ Dublinas III regulas 27. panta 1. punkts un 19. apsvēruma.

apstākļiem, kuri ir radušies pēc pārsūtīšanas lēmuma pieņemšanas, ja to ņemšanai vērā ir izšķiroša nozīme, lai Dublinas III regula tiktu pareizi piemērota⁵.

Tomēr Tiesa uzsver, ka dalībvalstīm nav pienākuma organizēt savu tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmu tādā veidā, lai prasības ņemt vērā šādus apstākļus izpilde tiktu nodrošināta tad, kad tiek izvērtēta pārsūdzība, ar kuru tiek apstrīdēts pārsūtīšanas lēmuma tiesiskums. Pārsūtīšanas lēmumu pārsūdzēšanas procesuālo kārtību Savienības likumdevējs ir saskaņojis tikai daļēji, un Dublinas III regulā nav precizēts, vai saskaņā ar to tiesai, kas izskata lietu, ir noteikti jāvar *ex nunc* pārbaudīt pārsūtīšanas lēmuma tiesiskumu. Tādējādi saskaņā ar procesuālās autonomijas principu **šo kārtību noteikt ir katras dalībvalsts ziņā** – ar nosacījumu, ka tā **nav mazāk labvēlīga** par to, kas reglamentē līdzīgas situācijas, uz kurām attiecas valsts tiesības (līdzvērtības princips), un ka tā **nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūstina Savienības tiesībās piešķirto tiesību īstenošanu** (efektivitātes princips).

Šajā gadījumā, runājot konkrēti par efektivitātes principu, Tiesa norāda, ka prasība atcelt tiesību aktu – kura celta par pārsūtīšanas lēmumu un kuras izskatīšanā tiesa, kas izskata lietu, nevar ņemt vērā apstākļus, kas radušies pēc šī lēmuma pieņemšanas un kas ir izšķiroši, lai pareizi piemērotu Dublinas III regulu, – **nenodrošina pietiekamu tiesību aizsardzību tiesā, jo tā attiecīgajai personai neļauj izmantot tiesības, kuras tai izriet no šīs regulas un Hartas 47. panta**. Tomēr Tiesa piebilst, ka šāda aizsardzība valsts tiesību sistēmā, aplūkojot to kopumā, var tikt nodrošināta ar **īpašu tiesību aizsardzības līdzekli**, kas atšķiras no prasības, kuras mērķis ir nodrošināt pārsūtīšanas lēmuma tiesiskuma pārbaudi, un kas ļauj ņemt vērā šādus apstākļus. Šim īpašajam tiesību aizsardzības līdzeklim tomēr ir jānodrošina attiecīgajai personai iespēja panākt, ka pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts kompetentās iestādes nevar viņu pārsūtīt, **ja apstākļi, kas ir radies pēc pārsūtīšanas lēmuma pieņemšanas, rada šķēršļus tā izpildei**. Šim līdzeklim tāpat jānodrošina – ja tāda apstākļa rezultātā, kas radies vēlāk, pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu –, ka šīs dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir pienākums veikt vajadzīgos pasākumus, lai atzītu šo atbildību un nekavējoties sāktu šo izskatīšanu. Turklāt šī īpašā tiesību aizsardzības līdzekļa izmantošana nedrīkst būt atkarīga ne no tā, vai attiecīgajai personai ir atņemta brīvība, ne no apstākļa, vai tuvojas pārsūtīšanas lēmuma izpilde.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

⁵ Skat. spriedumus, 2017. gada 25. oktobris, *Shiri*, [C-201/16](#) (skat. arī [PP Nr. 111/17](#)), un 2018. gada 25. janvāris, *Hasan*, [C-360/16](#).